

Täysistunto

Torstai 15.6.2017 klo 16.02—20.37

2.5. Suullinen kysymys tiedustelulakien aikataulusta (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 99/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Päivi Räsänen.

Keskustelu

16.44 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Suojelupoliisi korotti eilen terrorismin uhka-arviota perustellen tätä muun muassa sillä, että aiemmin ei ole ollut kyse selkeästi Suomeen kohdistuvista iskusuunnitelmista. Viranomaiset, muun muassa poliisi, tarvitsevat todellakin riittävät resurssit ja myös toimivaltuudet terrorismin ehkäisyyn, ja tällä hetkellä Suomi on katveessa tiedusteluvaltuuksien suhteen. Maamme rajat ylittävää tietoliikennettä valvovat kyllä kaikki naapurimaamme, mutta omilla viranomaisillamme ei ole siihen valtuuksia. Nyt kysyn teiltä, ministeri Risikko: millä aikataululla nyt lausunnolla olevat tiedustelulait, joita on myös täällä eduskunnassa hyvässä yhteisymmärryksessä parlamentaarisessa työryhmässä käsitelty, tuodaan eduskunnan käsittelyyn, ja teettekö esityksen nopeatutusta säätämistäjärjestyksestä niin, että lait saataisiin voimaan jo tällä kaudella?

16.45 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suojelupoliisi todellakin eilen kertoi siitä, että uhkatasoa on nyt nostettu, liittyen nimenomaan siihen, että on entistä enemmän kytköksiä ja esimerkiksi näillä vierastaistelijoilla on suhteellisen korkea hierarkkinen asema taistelutantereilla ja näissä verkostoissa ja järjestöissä, ja siitä syystä, kun meillä on myöskin terrorismikohdehenkilöitä, joita seurataan, tällä hetkellä noin 350, on arvioitu, että uhka on noussut ja kohonnut.

Mitä tulee sitten toimenpiteisiin — te kysytte nimenomaan tästä tiedustelulainsäädännöstä — niin tiedustelulainsäädäntöähän me tarvitsemme ehdottomasti, koska me olemme ainoa eurooppalainen niin sanottu kehittynyt maa, jossa tätä ei ole. Tällä hetkellä tiedustelulainsäädäntö, niin siviilitiedustelulainsäädäntö kuin sotilastiedustelulainsäädäntö, on lausunnoilla, ja heti kun se sieltä lausunnoilta tulee, me teemme tarvittavat korjaukset ja esittelemme sen sitten valtioneuvostossa tänne tullakseen.

Mitä tulee tähän kiireellisyyteen, niin itse henkilökohtaisesti toivon, että tämä todella voitaisiin käsitellä kiireellisesti, mutta sen tietysti päättää ehdottomasti eduskunta.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2017 vp

16.46 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Eurooppalainen kokemus kertoo, että terrori-iskujen takana on usein radikalisoituneita toisen sukupolven maahanmuuttajia. Suomen kannalta tämä on erittäin huolestuttava tieto, sillä peruskoulun oppimistulokset kertovat, että nimenomaan meillä Suomessa on erittäin suuri ero juuri toisen sukupolven maahanmuuttajalasten koulumenestyksessä verrattuna kantasuomalaisiin ja jopa ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajalapsiin, eli me emme ole kyenneet integroimaan näitä lapsia, jotka ovat jopa syntyneet Suomessa. Kysynkin nyt opetusministeriltä: Millä tavalla huomioidaan perusopetuksessa nimenomaan nämä toisen sukupolven maahanmuuttajaoppilaat? Millä tavalla heidät voitaisiin huomioida jo sieltä varhaiskasvatuksesta lähtien?

16.47 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Räsäselä tältä kysymyksestä. Se on erittäin tärkeä ja on ollut meillä ministeriössä vahvasti pöydällä. Suomi erottuu muista maista oppimistulosvertailuissa siinä, että maahanmuuttajalasten oppimistulokset ovat heikommat kuin muilla suomalaisilla oppijoilla. Tähän on jo tartuttu ihan toimenpitein. Meillä on paljon tutkimustietoa nyt taustalla ja tutkijat myöskin töissä pohtimassa tätä. Opettajankoulutusta, erityisesti opettajien täydennyskoulutusta, on kehitetty, jotta monikulttuuriset oppimisen ympäristöt, jotka tänä päivänä ovat jo ihan jokapäiväistä arkea meidän kouluissa, tulisivat paremmin huomioon otetuiksi.

Sitten tietysti aivan keskeinen asia on sen kielen oppimisen tuki. Se ei rajoitu ainoastaan siihen oppimispolun alkuun, että omaksuu suomen kielen tai ruotsin kielen, vaan myöskin se on tärkeää, että siihen kielen oppimiseen saa jatkuvan tuen. Jatkossa meidän tulee miettiä sitä, miten voitaisiin vielä tehostaa kielen oppimista jo varhaiskasvatuksessa ja sitten myöskin sen peruskoulun jälkeen toisen asteen opinnoissa entistä tehokkaammin, koska nähdään, [Puhemies koputtaa] että erityisesti siinä kohdassa usein se kielen oppimisen tuki jää pois, mikä voi haitata koulutuspolkuja.

16.49 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tuosta, mitä esimerkiksi sisäministeriö tekee nimenomaan tähän ongelmaan tarttuaksemme ja estääksemme tätä radikalisoitumista. Meillä on uskonnollisten yhteisöjen kanssa nyt tällaista jatkuvaa yhteydenpitoa ja yhteistyötä siitä, että siellä uskonnollisissa yhteisöissä myös huomioitaisiin näitä asioita, koska siellä useimmiten on niitä ongelmia ja niitä ei välttämättä tuoda päivänvaloon. Me haluamme, että tästä pystytään avoimesti keskustelemaan. Muun muassa kaikki se syrjäytymistä estävä työ, mitä Suomessa nyt tehdään, myöskin tähän ongelmaan puuttuu. Syrjäytymisenhän on meidän sisäisen turvallisuutemme suurin uhka. Se ei ole ainoastaan maahanmuuttajia vaan ihan kantasuomalaisiakin kohtava ongelma.

16.50 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Radikalisoitumista ehkäisee parhaiten ihmisten syrjäytymisen ja ulossulkemisen estäminen — aivan kuten ministeri juuri totesi — sekä yhteiskunnallisen osallisuuden varmistaminen. Maahanmuuttajien kohdalla tärkeää on kotoutuminen mutta myös tunne siitä, että he ovat tasa-arvoisia kansalaisia suomalaisessa yhteiskunnassa. Nuoret miehet ovat erityisen alttiita radikalisoitumiseen, ja olisi tärkeätä, että nuorille olisi koulutusta, harrastusmahdollisuuksia ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2017 vp

mielekästä tekemistä. Myös rasisminvastainen työ on tärkeää radikalisoitumisen vastaista työtä.

Arvoisa puhemies! Kysyisinkin: Miten konkreettisesti voitaisiin ehkäistä erityisesti nuorten miesten syrjäytymistä ja tukea heidän osallisuuttaan yhteiskunnassa? Miten voitaisiin vähentää rasismia ja syrjintää ja näillä keinoin myös vähentää sitä radikalisoitumisen kasvualustaa?

16.51 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tulee lähettää kaikilla tasoilla selkeä viesti siitä, että meidän suomalaiseen yhteiskuntaan rasismi ja syrjintä eivät kuulu, kuten ei kuulu vihapuhekaan. Tämä on viime päivinä ollut aktiivinen keskustelunaihe, ja siinä meidän poliitikkojen on syytä piirtää selväpiirteiset rajat, että rasismia suomalainen yhteiskunta ei hyväksy missään muodossa. Ja tämä koskee aivan erityisesti tietenkin meidän koululaitostamme ja meidän arvokasta kansalaisyhteiskuntaamme.

Hallitus on toteuttamassa Merkityksellinen Suomessa -ohjelmaa, joka on konkreettinen ohjelma, ja monta keinoa, joilla torjutaan rasismia, syrjintää ja lisätään osallisuutta muun muassa koulutuksen keinoin. Ja tähän liittyen meillä on myöskin lähipäivinä opetus- ja kulttuuriministeriössä tekeillä päätös, jossa lisätään resursseja myös tähän työhön.

16.52 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tietoon on tullut aiempaa vakavampia terrorismiin kytkeytyneitä suunnitelmia ja hankkeita myös Suomeen, ja tuo uhka-arvio on noussut nyt kakkostasolle eli kohonneeksi. Myös suomalaiset voivat joutua näiden arvioiden mukaan länsimaita vastaan suunnattujen iskujen kohteeksi. Moni suomalainen miettii tällä hetkellä tilannetta. Kysyn arvoisalta ministeriltä: onko kaikki mahdollinen tehty sen eteen, että jokainen suomalainen voisi tuntea olonsa turvalliseksi vaikkapa kesän isoissa kesä tapahtumissa?

Samaan aikaan meillä on palanneita vierastaistelijoida, Daesh-terroristeja. Meillä Suomessa nämä saavat liikkua vapaasti, he voivat palata Suomeen. Kysyisin ministeri Häkältä: oletteko valmis tiukentamaan meidän lainsäädäntöämme niin, että tällaiset henkilöt eivät vapaina tuolla liikkuisi vaan olisivat siellä, minne kuuluvat?

16.53 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän jälkimmäiseen kysymykseen vastaan, että — kuten eilen tietysti kuulumme ja tiedämme — vierastaisteli-ongelmaan liittyy merkittäviäkin ongelmia ja tämän sääntelyn päivittäminen täytyy ottaa aika vakavasti. Se on ihan aito haaste, ja oikeusministeriössä on tehty tästä jo arviota. Näihin kaikkiin muihinkin, ulkomailla tapahtuneisiin, terroristisessa tarkoituksessa tehtyihin tekoihin tai suunnitelmiin suhtaudutaan erittäin vakavasti. Näissä yksi tärkeimpiä foorumeita, missä näistä keskustellaan ja tehdään linjauksia, on Euroopan unionin rikosentorjuntayhteistyö ja muut tähän liittyvät hankkeet. Eli EU-yhteistyö on erittäin tärkeässä roolissa tässä asiassa.

16.54 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedustelulainsäädäntö ja lainsäädäntöuudistukset ovat tarpeen siltäkin osin, että kaikki viranomaiset saavat ajantasaista tietoa Suomessa mahdollisesti terrorismia harkitsevista henkilöistä ja ulkomailta tulevasta vakoilusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2017 vp

Kysyisin kuitenkin asianomaiselta ministeriltä sitä, että kun kerran me tiedämme, että Suomessa on noin 350 henkilöä, joita pitää seurata ja jotka mahdollisesti ovat uhka tälle yhteiskunnalle, niin voisimmeko me jollakin tavalla tehdä sellaista lainsäädäntöä, että me voimme ajoissa puuttua näitten henkilöitten olemassaoloon Suomessa tai siihen, että he saavat vapaasti liikkua tässä yhteiskunnassa. Eihän se voi olla niin, että me odotamme, odotamme, odotamme — kunnes tapahtuu.

Toivoisin ministeriltä myös sitä, että jollakin tavalla voitaisiin puuttua siihen, kuka tänne maahan voi vapaasti tulla. Nytten, kuten tiedämme, vapaa liikkuvuus mahdollistaa sen, että me emme tiedä, keitä tähän maahan tulee päivittäin. Keskimäärin heitä tulee kuitenkin viikossa sata. Joten voitaisiinko tälle konkretialle tehdä jotain?

16.55 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä kysymys. Todellakin me jatkuvasti tehostamme tuota rajavalvontaa, ja meillä on erilaisia järjestelmiä kyllä siihen, että me pystymme arvioimaan, että kun rajalle tulee joku, niin onko mahdollisuutta sitten jättää häntä rajan sille puolelle. Tämä on erittäin tärkeää myös juridisesti, koska meidän pitää aina tarkkaan arvioida, kenet voidaan käännättää jo rajalta.

Sitten kysytte siitä, kun täällä on henkilöitä, joita seurataan. Kyllä, seurataan ja tartutaan aivan varmasti heti, jos on pientäkin aihetta, mutta tässä mennään juuri sen rikoslain ja muuten kaikkien juridiikan perusteiden mukaan, niin että me emme voi siihen tarttua, jos ei ole aitoa näyttöä. Hyvin paljon supo on kuitenkin lähettänyt tuonne keskusrikospoliisille tutkintaan asioita, eli kyllä se yhteistyö toimii.

Viitaten siihen, mitä äsken puhuttiin myöskin näistä vierastaistelijajoista: Aina, jos me tiedämme, että vierastaistelija palaa tänne, ja jos on rikos taustalla, se otetaan rikosoikeudelliseen menettelyyn. Ja sitten on myöskin tämä, että nythän on jo tämän vuoden alusta ollut rikollista lähteä vierastaistelijaksi, mutta [Puhemies koputtaa] jos on aikaisemmin lähtenyt eikä tämän vuoden puolella, niin silloin [Puhemies koputtaa] voi palata maahan — mutta rikoksista joutuu aina vastuuseen.

Kysymyksen käsittely päättyi.